

Geloven in Jezus

Voorganger: Ds. Jurjen Zeilstra

Lezingen:

1^e schriftlezing: Jesaja 55, 1-11

2^e schriftlezing: Handelingen 19, 1-7

3^e schriftlezing: Marcus 1, 1-11

Inleiding

Het is vandaag de Zondag van de Doop van de Heer. De doop van Jezus is een thema uit de tijd van Epifanie. Gods heerlijkheid verschijnt. Zijn geest daalt neer op zijn zoon. Hij belichaamt Gods nabijheid voor de mensen.

Wat is geloven in Jezus eigenlijk? Hem als inspiratiebron te ervaren hoeft niet te betekenen ieder verhaal helemaal letterlijk te nemen. Nog minder betekent het dat je voor hem met wapens moet gaan vechten. Maar er is wat Jezus betreft wel degelijk iets van fundamenteel belang waar je niet om heen kunt als je God serieus wilt nemen.

Thema: Geloven in Jezus

Gemeente van Christus,

wat is geloven in Jezus eigenlijk? Als je die vraag aan mensen stelt kun je heel verschillende antwoorden verwachten. Soms gaat het daarbij om accentverschillen die geen verdeeldheid zullen brengen. Door de een kunnen de verhalen over Jezus worden beschouwd als de kern van het evangelie en betekenen zij bevrijding van zonden. Voor een ander gaat het vooral om het verhaal van Gods liefde voor mensen en de liefde tussen mensen onderling. Sommigen zijn geneigd veel, of misschien wel alles, in de verhalen letterlijk te nemen. Anderen zullen spreken van een vooral figuurlijk bedoelde boodschap die de fundamentele eenheid van de schepping betreft. In, onder andere, dergelijke termen is er over Jezus gesproken tijdens het voorgesprek op deze dienst, dat ik een paar weken geleden had met de doopouders en onze ouderling.

Soms kunnen de verschillen van inzicht veel groter zijn, maar blijft nog steeds de concentratie op Jezus mensen verbinden in hun verwachtingen van God. Soms echter, zijn de verschillen zó groot dat zelfs hun aandacht voor Jezus mensen onderling niet meer in staat lijkt in contact te brengen. Dat is tragisch. Naar mijn mening is er dan vrijwel altijd een misverstand in het spel. Wie zich werkelijk op Jezus Christus zelf concentreert, is bezig het gezag van de traditie waarin hij of zij staat te relativeren in verhouding tot de bron. Christus verbindt.

Of ben ik nu te optimistisch? Er is vaak gesteld dat geloofsleer verdeelt, terwijl de praktijk van dienstbaarheid mensen verenigt: 'Doctrine divides, but service unites.'¹ Je zou dus beter met z'n allen in de praktijk aan de slag kunnen gaan, dan na te denken en te spreken over de inhoud van je geloof. Zou dat waar zijn? Misschien wel, op bepaalde plaatsen en momenten. Alles is beter dan mensen die, naar eigen zeggen gemotiveerd door hun geloof, met geweld op elkaar in beginnen te slaan. Helaas kennen we daarvan tot op de dag van vandaag vele voorbeelden en dat maakt mensen angstig en van religie afkerig. Helaas waren wij de afgelopen week weer getuige van een zeer gewelddadige aanslag, waarbij de naam van God werd misbruikt.² En dan vraag je je af in welke wereld de kinderen opgroeien.

Maar Jezus is dienstbaarheid. Geloven in Jezus is geen bloedeloos dogma. Ik bedoel: het geloof in Jezus is geen theorie die haaks op de praktijk zou kunnen staan. Stel dat iemand zou beweren dat dit zou kunnen, dan rammelt die leer bij voorbaat. En ook al blijft de historische Jezus van Nazareth voor ons verborgen achter het evangelie, toch is de gebodschapte Christus zelf een uiting van Gods liefde aan mensen. Zo beleefd, zijn geloof en daden van naastenliefde niet uit elkaar te trekken, maar horen zij bij elkaar in het teken van de hoop dat het anders kan en dat de vrede van Godswege thuishoort in deze wereld.

Wij zijn in onze tijd niet zo gek op dogma's. Wat vroeger juist de vastigheid voor mensen was, is nu heel vaak het struikelblok geworden. Juist die rechtlijnige, of moet je zeggen rigide, presentatie van het geloof, of de schijnbare zekerheid waarmee christenen hun geloof naar voren kunnen brengen en anderen kunnen dwingen, irriteert. Het is meestal niet de gebolsterde verkondiging van heil en het gelijk van de kerk waardoor mensen worden geraakt in hun hart. De openbaring komt pas tot haar recht in de ervaringswereld van de mensen en dat kan niet zonder ruimte, levensruimte waarin mensen, ook, nee *juist* in hun persoonlijke beleving van heil, verschillend mogen zijn. Laten we wel zijn, het kan niet anders.

Als je goed luistert hoor je in de houding van Jezus een definitie van geloven in God. Dat is dus juist niet alles zeker weten. Dat is ook geen standaard antwoord op

elke vraag. Het kan zelfs voor verschillende mensen een ander accent hebben. Daar is niets mis mee. En toch weerspiegelt die ene Jezus de liefde van die ene God. Hij belichaamt Gods inwoning onder de mensen. Hij doet dat op een geweldloze, een niet dwingende, een innemende, een inclusieve wijze. Natuurlijk zijn er ook andere (ook niet religieuze) verhalen waarmee de boodschap van de liefde kan worden verteld. Maar Jezus verbindt. Hij doet dat op een unieke wijze, althans zo zie ik dat.

Als de apostel Paulus een aantal leerlingen in de stad Efese ontmoet, stelt hij vast dat deze mensen de doop van Johannes wel kennen, dat is de bekeringsdoop voor mensen die zich opnieuw op Gods liefde willen oriënteren, maar dat zij nog nooit hebben gehoord van de doop in de naam van Jezus die toe leidt tot de vervulling met de heilige Geest. Eigenlijk zijn het dus wel leerlingen, ?discipelen? staat er letterlijk, maar van wie eigenlijk? Johannes de Doper was een boeteprediker. Hij riep op tot bekering. Dat kan nodig zijn. En velen hebben de strenge prediking van de Doper gehoor gegeven. Zij hebben zich laten dopen en hun leefwijze radicaal veranderd.

Het schokeffect van een donderpreek kan nodig zijn en een goed en scherp debat is niet verkeerd. Het kan mensen de ogen openen voor de waarheid. En toch gaat het voor mensen die in Jezus geloven op den duur om iets anders. De spanning tussen het moralisme van Johannes en de prediking van het Koninkrijk van God door Jezus wordt in de bijbel verschillende keren aangeduid.³ Helaas hebben veel mensen een beeld van de kerk als voorzien van allerlei strenge regels waar heel weinig mag en heel veel moet. Vandaag zien we iets anders. In Jezus te geloven betekent niet een lijst verplichtingen op je nemen. In Jezus te geloven betekent gaan delen in de Geest van God die op hem is neergedaald. Dat wil zeggen dat je in de lichtkring van God komt te staan en dat je oren mogen worden geopend voor zijn stem.

De leerlingen die Paulus in Efese ontmoet komen tot geloof in Jezus. Zij laten zich in de naam van Jezus dopen.⁴ Het is geen toeval, het zijn er twaalf. Precies

even veel als er stammen zijn in Israël. Dat wil zeggen in het Israël zoals het juist voor Gods troon, het complete Israël, zoals het werd uitgeleid uit slavernij. Dat zijn dus niet alleen de joden uit Judea, maar deze twaalf staan symbool voor heel het Godsvolk onderweg naar het beloofde land. Deze doop wordt direct verbonden met Gods Geest.

Als wij vandaag gaan dopen, is het niet alleen voor de doopouders maar voor ons allemaal, van het hoogste belang dat we de praktijk en het geloof bijeen houden door de kracht van de heilige Geest. Alleen zo zullen we in staat zijn te voorkomen dat het geloof verpietert in een liefdeloos verhaal, of uitmond in dwingelandij en tenslotte mogelijk zelfs geweld. Christus is het Woord van God dat, in de profetentaal neerdaalt uit de hemel, vergelijkbaar met de regen of de sneeuw.⁵ Deze Jezus is niet bestemd op zichzelf te blijven. Zijn betekenis komt in het volle leven aan het licht. De grote uitnodiging van de profeet Jesaja om te kopen zonder geld slaat op geestelijk voedsel. Ouders die van hun kinderen houden, geven ze het beste dat ze kunnen bemachtigen. Dat gaat om letterlijk eten en drinken, kleding, scholing en ga zo maar door. Maar ten diepste gaat het om liefde, geduld, geborgenheid, veiligheid en inzicht in wat er in het leven werkelijk toe doet. Vandaag mogen we vieren dat er een taal is van geloof, hoop en liefde, die ons zal behoeden in voorspoed en in tegenspoed. Wij verwachten Gods heilige Geest, telkens weer en zonder ophouden, in de levens van de kinderen, in onze eigen levens, als de bron van vrede. Amen.

Uitzending en zegen

Wanneer u vanhier gaat, weet het gezegende mensen te zijn, gezegend met de onmetelijke gastvrijheid van het Koninkrijk van God, bestemd om de gastvriendschap te beleven die bij dat koninkrijk behoort. Wereld van liefde en recht zonder einde.

De genade van onze Heer Jezus Christus,
de liefde van God,
de gemeenschap van de heilige Geest is met jullie allemaal.

Noten

¹Formulering van H.P. Kapler tijdens de voorbereidende conferentie van de beweging voor Praktisch Christendom te Hälsingborg, later wel beschouwd als het motto van de oprichtingsconferentie van Life en Work te Stockholm in 1925. Rouse, R., and S.Ch. Neill, *A History of the Ecumenical Movement*, I, 1517-1948, 3rd edition, Geneva 1986, 540.

²Op 7 januari vielen extremistische moslimterroristen de redactie van het satirische blad Charlie Hebdo te Parijs binnen en zaaiden dood en verderf. Bij de aanslag door een geestverwant op een joodse supermarkt deze week kwamen vijf mensen om.

³Bijv. Lukas 7, 18-35.

⁴Cf. Pesch, R., *Evangelisch-Katholischer Kommentar zum Neuen Testament*, V/2, *Die Apostelgeschichte* (Apg 13-28), Neukirchen/Vluyn 1986, 163-166.

⁵Jesaja 55, 10-11.

Figuur 1: Battistero degli Ariani, Ravenna, ca. 500

Figuur 2: Protest in media-stad Hilversum

Figuur 3: Cartoon pencils against weapons